

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre — 16 kor.
 Negyedévre — 4 „
 Helyben hához hordva:
 Egész évre — 20 kor.
 Negyedévre — 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — 24 kor.
 Negyedévre — 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
 szombat utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására
 vagy megőrzésére nem vállal felelősséget.

Hirdetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, június 4.

Függetlenségi torzszalkodása.

Hetekkel ezelőtt komoly hír formájában járta be a lapokat, hogy a két függetlenségi párt fuzionál. Bármily komoly formában jött is, bármennyire erősítették is igaz voltát — még sem akarták hinni az emberek.

Nem is volt igaz. A pártvezérek tárgyaltak ugyan napokon át, de csakhamar belátták az optimisták is, hogy igazi fuzióról nem lehet szó. Csak arról beszéltek, hogy milyen feltételek alatt léphetne be a Kossuth-pártba Ugronnak néhány embere. Ennek azonban olyan nagy akadálya támadt Eötvösök engesztelhetetlen gyűlölködésében, hogy teljesen el kellett ejteni.

Később arról tanácskoztak, hogy a választások alkalmával ne állítsanak egymásnak ellenjelölteket, ne küzdjenek egymás ellen, hanem inkább lehetőleg támogassák egymást. Ebben úgy látszott meg is egyeztek. Ugronék lapja legalább így referált olvasóinak a konferenciák eredményéről s ezt megerősíteni látszott az a körülmény, hogy Kossuth beleegyezett, hogy Kolozsvárt mind a két kerületben Ugron-párti jelölt lépjen fel: egyikben Bartha, másikban Bartók.

Ez már sehogy sem tetszett Eötvösöknek, kik Ugronékkal még színleges fegyverbarátságot sem akarnak fentartani. Kolozsvárt is csakhamar megbontották az egyezséget, Kossuthot békülékenységeért

hevesen megtámadták s erélyesen követelték legalább az egyik kolozsvári kerületet.

Most vasárnap pedig — Bartha Miklós gyulai beszámolója alkalmával — teljessé lett a szakadás a két párt között.

Míg Barthát a gyulai függetlenségi választók zöme lelkesedéssel fogadta s újból felléptette jelöltnek, — addig Kossuth, a másik függetlenségi párt vezére levelet írt a gyulai függetlenségi párt elnökének, Kovács Lajos ügyvédnek (aki a múlt választáskor maga is Ugron-párti programmal lépett fel Erdélyben), amelyben harcot hirdet Bartha Miklós ellen, mint egy teljesen külön álló párt jelöltje ellen s a kerületet — a gyulai választók megkérdezése nélkül — nagylelkűen odaadományozza kedvelt hívének, Hentaller Lajosnak.

A jóhiszemű Bartha Miklós a levelet kortesfogásnak, apokryphnek tartotta. Karolus lapjának mai száma azonban Barthának kiábrándítására közli Kossuth autentikus levelét a következőkben:

Budapest, 1901. márczius 31-én.

Igen tisztelt Fürtelnök Ur!

Bartha Miklós az Ugron-párt elnöke. Minden törekvésem, mely oda irányul, hogy e kis töredék tagjai egyesüljenek a nagy függetlenségi és 48-as párttal, az említett kisdud párt állhatatos visszautasításán megtörik; és ők el vannak határozva a jövő választásoknál is mint különálló párt szerepelni, a függetlenségi kerületekben a mi jelöltjeinkkel szemben is jelölteket állítani és nem venni tekintetbe azt, hogy ez az állás-

foglalás a függetlenségi párt szaporodását megnehezíti, a vidéken élő függetlenségi polgárokban zavarodást, széthuzást, surlódást és a függetlenségi elvek elhomályosodását idézi elő.

Igy lévén a dolog, pártunk annál is inkább úgy tekinti az Ugron-pártot, mint egy teljesen különálló pártot, mert e különállást számos testvéries felszólítás daczára is fentartják és lehetetlenné teszik, hogy a jövő országgyűlésen egy egységes, összetartó és fegyelmezett függetlenségi párt szállhasson sikra a haza legszentebb jogaiért.

Igen természetes tehát, hogy az állhatatosan különálló Ugron-párt jelöltjével szemben a mi pártunkhoz tartozó jelöltet támogatjuk és támogatom; és ezt megtennék akkor is, ha Bartha Miklóssal egy ismeretlen párttag állna szemben; még inkább és még melegebben tesszük és teszem ezt, midőn pártunk e tagja nemcsak hogy nem ismeretlen, de a párt egyik legrégebb, legkitartóbb, leghivebb és legerősebb tagja, mint a milyen Hentaller Lajos, a ki minden tehetségét és életét is minden perczen odaadná a hazáért és a függetlenség magasatos eszméért, akinek megválasztását a legmelegebben óhajtom.

Igaz híve:

Kossuth Ferencz.

Tehát minél jobban közelednek a választások, annál jobban növekedik az ellenségeskedés a két függetlenségi tábor között. Mire a választásokra kerül a sor — ismét gyönyörködhetik az ország a multkori ádáz testvérharcokban, aminek csak Széll fog örülni, mert az ő munkáját nagyban megkönnyíti Kossuth gyengesége és Eötvösök áskálódása.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A jubileumi szent év megtülése és Róma nevezetességei.

Írta és az Orsz. Pázmány-Egylet által a Püspök-fürdőben tartott estélyen felolvasta: Dr. Kiss János.

(Vége.)

Örvendeztetek az Urban: az egész föld, Mondjatok dicséretet, az ő nevének. Zsolt. 65, 1. 2.

Az ájtatoskodások Radini-Tedeschi mgre fővezetése alatt példás rendben folytak és igen épületesek voltak. Az egyház nem ok nélkül, hanem igen bölcsen jár el akkor, mikor híveit Rómába hívja, ebbe a szent városba, amelyben minden talpalatnyi földet megszentelt az űskor és a középkor szent keresztényeinek nyoma és vére s midőn elrendeli, hogy a zarándokok a fő bazilikákat látogassák.

A négy nagy bazilika bejárása a legfel-emelőbb és üdvösebb gondolatokat ébreszti a zarándokokban. A sz. Péter és sz. Pál bazilikákban elgondolja a zarándok, hogy Isten a gyengéket és alázatosokat választotta a nagyok és kevélyek legyőzésére.

A Lateráni székesegyházban elgondolkodik a kereszténység erkölcsi és társadalmi dialán.

A Maria Maggiore-ben látja az egyháznak

kezdettől fogva ápoló tiszteletét a Madonna iránt.

Közben letér a zarándok a katakombákhoz, földalatti sírhelyekhez, menedékhelyekhez és templomokhoz, hogy leboruljon az ősi keresztények hősiessége és nagysága előtt, hogy bánatra induljon, mikor a maga életét azokkal összehasonlítja, hogy szinte megsemmisüljön, mikor a maga kényelemszeretét, gyönyörhajhászását és kevélységét e dicsők igénytelen-sége és lemondása mellé állítja. E közben folyton látnia kell a pogány Róma romjait, nagyságának tűnedező jeleit, melyek szüntelen emlékeztetik őt arra a világtörténeti igazságra, hogy gloria mundi transit, a világ minden dicsősége mulékony, sőt pillanatnyi, ellenben az isteni Üdvözítő tana és intézménye maradandó: »Ég és föld elmúlnak, de az én igém el nem múlnak.« Márk 13, 31.

A bazilikákban végbemenő ájtatoskodás épületességgel teljes és bizonyos természetfölötti bájjal ékes. Zarándokok ezrei nyomulnak be a szentkapun, csókolják annak félfáját s ha hozzá jutnak, küszöbét is mindjárt a belépésnél szinte könnyekig megindulva. Majd az egyház középpontjában s ősi, a kereszténységgel csaknem egykoru templomában anyanyelvünkön rázendítik a bűnbánati zsoltárt: Miserere mei, Deus, secundum magnam misericordiam tuam; Könyörülj Istenem én bűnös lelkemen, Szánakozzál immár szomorú szívemen. Ezt követi az imádás az Oltáriszentség kápolnijánál, azután

könyörgések, a mindenszentek litániája, vagy a Jézus szent nevével való vagy a loretói litánia a Confessionál vagyis a vértanu sirja fölött emelt föltárnál. Majd szent beszéd az illető ájtatoskodó csoport anyanyelvén.

Es mikor te ájtatoskodásod közepén vagy, mások, más nemzetbeli testvérek már-már végzik azt, egy újabb csoport pedig most igyekszik be a szentkapun. A templom egyik részében a magyarok a Könyörülj Istenem-et imádkozzák, ugyanakkor a belgák az Oltáriszentség előtt följajánlják magokat Jézus sz. szívének, a Confessionál a hollandok prédikációját hallgatnak, a márkok pedig most lépik át a szentküszöböt, a svájciak már gyónnak saját papjaiknál.

Mind más hangon, más nyelven beszél, fizikailag össze nem hangzik cselekvésük, de erkölcsileg nagyszerű himnuszt képez, mely mintha az egész föld és minden nemzet magasztalná Isten s akit küldött Jézus Krisztust.

Mély hatással van ez minden emberre. A jámborokat szívök mélyében fölzaklatta a látottak és hallottak nagysága, úgy hogy a templomjárás alatt könnyeztek, sirtak, zokogtak, az üdülés idejében pedig azt mondták, hogy életök legboldogabb napjainak tartják az itt töltötteteket s hogy hálát adnak Istennek, mert éppen ez alkalommal ide vezette őket.

A magyar katolikusoknak külön okuk is volt arra, hogy a szent év alkalmát megra-

Szélnek könnyű lesz a helyzete a választásoknál, mert ellenfelei egymást fogják felfalni.

Katonai építkezések.

A hadügyi kormányzat, hiven eddigi szokásához, fölülte korlátolt mérvben tervezi a jövő esztendőre katonai építkezéseket Magyar- és Horvátország területén. Annálbővebben hullanak az új építkezések áldásai az osztrák tartományokra. Katonai építkezésekre fordít a hadügyi kormányzat 1902-ben Nagyszébenben egy tüzérlaktanya istállóira 30.000, Temesvárt a gyalogsági hadapródiskola kibővítésére 200.000, Péterváradon egy tiszti pavilonra és egy istállóra 150.000. Eszéken ugyanily célra 50.000, Budapesten ruharaktárra 520.000 és Székesfehérvárra katonai ételmezési telepre 40.000, mindössze tehát a magyar szent korona egész területén 990.000 koronát. Ellenben katonai építkezések lesznek a jövő év folyamán osztrák területen Krakkóban, Fischenban, Lembergben, Zárában, Budnában, Klosterneuburgban, Lantcutban, Mikolaiowban, az ételmezési barakkok javítására Gácsországban, Cattaróban, Sztanislauban, Bécsben, Grácban, Linzben, Pólában, Prágában, Traiskirchenben és Wöllersdorfbán, mindezek — és csakis ezek — együttvéve 3.143.000 korona értékben. A katonai építkezések költségeiből tehát — egészen el is tekintve a kizárólag Ausztriában történő hadi tengerészeti építkezésektől — nem egészen egy negyed, — körülbelül 24% jut a magyar korona területére. Így fest a quóta-arány a hadügyi miniszter gyakorlati megvilágításában.

A czár terve Kréta szigetével.

Míg a görög nép Kréta szigetének Görögországhoz való csatolását óhajtja, addig a czár és György herceg Krétából önálló fejedelemséget akarnak csinálni, melynek első fejedelme György herceg lenne, a ki tudvalevőleg a czárnak megmentette az életét, mikor még mint trónörökös Auziában utazott. A görög királyné ez ügyben legközelebb Pétervárra utazik, hogy a sziget függetlenné való nyilvánítását és György hercegnek fejedelemséggé választását sietesse. György herceg — hír szerint — legközelebb eljegyzi Xenia montenegrói hercegnőt.

A delegáció.

— Telefon tudósítás. —

Bécs, június 4.

A magyar delegáció ma tartotta első gyűlését, Szapáry Gyula gróf elnöke alatt. A külügyi költségvetés került tárgyalás alá.

Falk Miksa előadó beszédében fejtegette, hogy a monarchia belső politikai élete liberális, külső politikai élete pedig konzervatív. A költségvetést elfogadásra ajánlotta.

Miklós Ödön szükségesnek tarja, hogy a közgazdasági érdekek érvényesüljenek. Ugyanily értelemben szólalt fel Zichy János gróf is.

Holló Lajos nem fogadja el a költségvetést s bírálva a külügyminiszter exposéját, kijelenti, hogy nem viseltetik bizalommal Goluchovszky külügyminiszter iránt, mert államiságunknak a külfölddel szemben nem tud érvényt szerezni.

Apponyi Albert gróf kifogásolja, hogy az előadó a monarchia belpolitikájáról beszél, holott ilyenről szólni nem lehet. Hollóval és Zichyvel polemizálva kifejti, hogy becsületbeli kötelességünk volt Kinába hatolni. Ezután a hármasszövetség érdekében szólott. Tisza István gróf csatlakozott Apponyinak a koalícióról kifejtett beszédéhez.

Ugron Gábor a külügy reorganizálását sürgette és a hármasszövetség ellen beszélt s kárhóztatja, hogy Németország a határokat elzárja.

A vitát holnap folytatják.

A délafrikai háború.

A délafrikai háboruban, úgy látszik, fordulópont állott be. Az angolok már nagyon megunták a háborút, mely annyi pénz és emberáldozatot követel, másrészt pedig a búrok ismét támadólag lépnek és Delarey tábornok nem jelentéktelen győzelmet aratott a fáradt angol csapatokon. Ily körülmények között nem csoda, ha Angliában mindenki a békét óhajtja. Londonból jelentik:

A békés áramlat, a mely mind nagyobb körben hódít, a kormányt is magával ragadta és parlamenti körökben biztosra veszik, hogy legközelebb döntő fordulat fog beállni. A kormány már a közelebbi napokban el fogja határozni, hogy véget vet a háborúnak Dél-Afrikában. Pretóriából táviratozzák a Daily Mailnak, hogy a búrok közt most még nagyobb a lelkesedés, mint volt valaha. Nagy feltűnést keltett Schitts és De Wett búr küldötteknek Standertonba érkezése. Most még komolyabban híresztelik, mint Botháné jövetelekor, hogy az angol kormány közvetlenül fog tárgyalni a búr megbízottakkal. A Daily Mail brüsszeli távirata szerint transzváli körökben azt hiszik, hogy Vilma hollandiai királynő Berlinben Vilmos császárral és Bülow kancellárral a búrok érdekében való nemzetközi közbenjárásról tárgyalt. Bülow hír szerint kitérő választ adott.

Az első béketárgyalásokról, melyet Kitchener folytatott Bothával, most érdekes leírást közöl egy hollandi lapban Viereus de Haans orvos, a ki nemrégiben érkezett meg a búrok főhadiszállásáról. Február 28-án — írja Viereus — félóránra Middleburg előtt egy vezérkari törzstiszt vezetése alatt levő erős diszörtség fogadta Bothát. A tiszt azt ajánlotta neki, hogy vágatva haladjanak és az őrség nemsokára messze elmaradt. A főhadiszálláson Kitchener eléje ment, kezét fogott vele, a karját nyújtotta neki és úgy vezette a szobájába. Botha oda behívta két tisztársát, a ki vele volt, míg Kitchener egyedül maradt. Botha kijelentette, hogy a köztársaságok függetlenségének kell homloktérbe nyomulnia. Kitchener azt mondta, hogy ebbe az angol kormány sohase egyezik bele, elmondta, hogy Milner Alfréd kormányzó lett és hogy helyesnek tartaná, ha Botha Milnerrel beszélne.

— Hiszen olyan derék ember, — mondta Kitchener.

— Meglehet, felelte Botha, de én nem akarok vele érintkezni. Ismerem Dél-Afrika történetét és Milner cselekedeteit jobban ismerem, mint ön. Az afrikanderek mind és én is elvesztettem bizalmamat ehhez az emberhez, a ki a mi romlásunkra többlet tett, mint bárki más. Nem értem, miként

gadva Rómába menjenek. Ugyanis ez évben ülték kilencszázadik évfordulóját annak, hogy a magyar nemzet a keresztény hitre tért s hogy II. Szilveszter pápa szent fejedelmünk István apostoli működését magasztalóan elismerte és neki királyi koronát küldött. Illetve tehát, hogy a magyarok elzarándokoljanak II. Szilveszter pápa sírjához s amikor ott lerójják a kegyelet adóját, egyúttal a nagy utód: XIII. Leó pápa előtt köszönetet mondjanak mindazért a sok jóért, melyben Magyarország az apostoli szentszéktől kilencszáz éven át részesült. Azért a magyar püspöki kar elhatározta, hogy április hó végén nagy nemzeti zarándoklatot vezet Rómába. A mintegy 1500 hívőt számláló zarándoklatot a betegség által akadályozott biboros hercegprimás helyett Császká György kalocsai érsek vezette, Bende Imre nyitrai, Dessewfy Sándor csanádi, Majláth Károly gróf erdélyi, Steiner Fülöp székesfehérvári püspökök s Fehér Ipoly pannonhalmi főpát részvételével.

Feledhetetlenek az ez alkalommal Rómában töltött napok. A magabaszállás, bánat, meghatottság és öröm együttesen hatalmába vette lelkünket, mikor Péter bazilikájában és a többi nagy bazilikákban magyar nyelven felhangzott a »Könyörülj Istenem, én bűnös lelkemen« ének; ezt követték a mindenszentek litániája, az »Ez nagy szentség valóban«, »Bologasszony anyánk«, »Ah hol vagy magyarok

tündöklő csillaga« és »Hol szent Péter sirba téve« gyönyörű énekek.

Majd felhangzottak — ez ősi templomokban talán századok óta először — a magyar szent beszédek, hogy a midőn minket az üdv útjára hívnak, egyúttal a nagy világ előtt nemzetiségünket s államiságunkat hirdessék.

Lelkesedve hallottuk a cisztercita Kalocsay Alántól a sz. Péter bazilikában: »Keresztények, magyar testvérek! Sz. István, sz. László, Nagy Lajos nemzete! Légy hí maltadhoz! Mutasd meg szent atyánknak, hogy törhetlenül ragaszkodó, hálás, engedelmes fia vagy az egyháznak és fejednek. Mutasd meg a világnak, hogy nemcsak karddal a kézben, hanem a kereszttel a kézben és élő hittel a szívedben is tudsz harcolni s nemcsak a földi hazát, hanem a római kath. egyházban az égi hazát is meg tudod védeni.«

Fehér Ipoly pannonhalmi főpát úr a Lateráni bazilikában, miután a XIX. század szellemi alkotásairól nagyszerű képet tárt elénk s a kereszténység áldásait Magyarország multjában megkapóan ecsetelte, buzgó imára hívott fel ilykép:

»Esdjük le Isten áldását szent atyánkra, apostoli királyunkra, drága hazánkra, azokra, kiknek hivatása minket az örök üdvösségre vezérelni, azokra, kik társadalmi életünkben kormányoznak, azokra, kik számunkra üdvös törvényeket kívánnak hozni, és azokra is, kik vérünkben való, de még nem tartoznak

ugyanannak a legfőbb Pásztornak nyájai közé.«

Robitsek Ferencz esperes-plébános a sz. Pál templomban törhetetlen hithűségre buzdított.

Glattfelder Ignác tanulmányi felügyelő a Maria Maggiore-ben Nagyasszonyunk tiszteletére lelkesített.

Soós István karmelita atya a Lateráni székesegyházban töredelmes bűnbánatra intett. Az ékesszóló prédikátorok szava, főpapjaink példája s az összes ájtatoskodások, mély hatással voltak reánk s arra indítottak, hogy bűnbánattal telve leboruljunk, meggyőnjünk és megáldozzunk.

A római zarándoklatnak főcélja kétség-telenül az volt, hogy ájtatoskodásunkkal üdvösségünkről gondoskodjunk s a szentszék iránt hálánkat lerójjuk. Mégis kiválóan elfoglalta az összes zarándokoknak, minden nemzetbelieknek, a magyaroknak a lelkét is a pápai fogadtatás gondolata s az a vágy, hogy minél közelebből lássák, hallják s minél tovább szemléljék XIII. Leót, Krisztus Urunk helytartóját; a nagy pápát, kit méltósága, tudománya, szentsége, bölcsessége, jósága és nagy kora egyaránt a XIX. század egyik legkiválóbb alakjává avat.

A vágy nem maradt teljesületlenül s a zarándokok bármily magasra csigázott várakozásukban sem csalatkoztak, mert nagyszerű volt a pápai fogadtatás, elragadó a pápa meg-

követhette el angol kormány azt a nagy politikai hibát, hogy Pretóriába legfőbb képviselőjeként ezt az embert küldte, a ki mindig gyűlölséget és egyenlenséget szított a két nép között.

Botha elpanaszolta, milyen rosszul bának a búr asszonyokkal és nevekkel is szolgált. Kitchener azt felelte, hogy megvizsgálja a dolgot; egyes esetekben ő nem rendelkezhet, de úgy látja, hogy a háborút nem lehet befejezni, ha el nem viszik a búr asszonyokat és gyermekeket, a házak fölőletése néhány esetben minden ok nélkül történt.

— Kitchener igazi katonatermeszet, egyenesen gondolkodik, de nem politikus; nem ismerte például a fokgyarmatbéli emberek természetét, — jelentette ki Botha.

Botha elpanaszolta, hogy az angolok fegyvert adtak a kaffereknek, mire Kitchener azt felelte, hogy ez nem parancsra történt. A beszélgetés után, mely azzal végződött, hogy Botha nem volt hajlandó Kitchener ajánlatait elfogadni, kitűnő lakomához ültek.

— No ez jobb, mint a szárított hus, — mondta Botha.

Alkuszok megrendszabályozása.

— jun. 4.

Nyolcz év óta van a városnak szabályrendelete az alkuszokra nézve, kik a vámon kívül veszik és adják el a gabonaneműeket. Nyolcz év óta ez a szabályrendelet nem lett végrehajtva.

Gerő Armin főkapitány e szabályrendelet végrehajtását és szigorú betartását czélozza azzal a hirdetéssel, melyet most tett közzé s mely következőképen hangzik:

A helybeli gabona piacon tapasztalt és az itteni alkuszok által bevásárlások alkalmával elkövetett visszaélések meggátlása czéljából a közeledő gabona vásárlási idény alkalmából szükségesnek tartja a rendőrség az érdekelteket a városi gabonavásárlási szabályrendelet következő §§-aira figyelmeztetni.

1. Alkusz csak az lehet, aki mint ilyen iparigazolvánnyal bír.

2. Minden alkusz, aki a piczon üzletet köt, köteles magát megbízójától nyerendő bevásárlási jeggyel és meghatalmazással ellátni. A

mely alkusz ily jegyet és meghatalmazást a rendőrség felszólítására felmutatni nem képes a vásár színhelyéről elutasítatik, ismétlés esetén pedig 4-től 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetetik.

3. A szabályszerűen kitöltendő bevásárlási jegy és meghatalmazás mántája a rendőrségnél megtekinthető.

4. Gabonát vásárolni vagy eladni csak a piacon szabad.

5. A heti vásárookra hozott gabonát utcákban, vagy gabonavásárlásra ki nem jelölt tereken, annál kevésbé a sorompókon kívül lefoglalni tilos és 4-től 100 koronáig terjedő pénzbüntetéssel büntetetik.

Nagyvárad 1901. június hó 1-én.

A kapitányi hivatal.

Ideje volt már, a gyakorlatban is keresztléveztetni, ami papiroson olyan régen megvan hozva.

UJDONSAGOK.

Hogy magyarosít Biharvármegye.

Egy nyomtatvány akadt a kezünkbe. Biharvármegye alispáni hivatalától, tehát magyar hatóságtól került ki, — annál szomorubb hatást tesz reánk, hogy ami zengő, édes magyar nyelvünkön, csak annyit tudunk kiolvasni az egészből hogy »Nyomatott ifj. Berger Sámuel könyvnyomdájában.« A többi klasszikus román nyelven van megírva s alatta diszeleg vármegyénk egyik legrokonszenvesebb aljegyzőjének a neve.

Aki eltudja olvasni a fent már czitált jegyzeten kívül a tartalmát is, az megtudja belőle, hogy a központi választmányánál fel lehet szólni azoknak, a kik a képviselő választók névjegyzékéből kihagyattak.

Legmegdöbbenőbb az egész nyomtatványban, hogy az Urnak azon esztendejében, mikor oly nagy harcokat vívtak a magyar helységnevek magyar kírása mellett, mikor visszaküldjük a német sógornak, az Ofen-Pest, Grosswardein stb. elferdített helységnevekre czimzett leveleket, pedig talán a mi hibánkban, nem is tudja az egyes városok nevét, Biharvármegye román nyelven teszi ki, hogy »Bihor« »Orade Mare«.

Nem keressük az okokat, nem is akarjuk felfojni a dolgot, de kötelességet teljesítünk, midőn ezt a felháborító esetet dr. Beöthy László főispán tudomására hozzuk, aki minden alkalommal minden kulturális és hazafias mozgalomban tevékeny részt vett s akinek a háta megett ily meglehetősen furcsa nyomtatványok látnak napvilágot.

Az ellen természetesen nem lehet senkinek sem jogos kifogása, hogy a nyomtatványok az illető román ajku községek nyelvén is kifüggesztetnek, — hiszen az a czélja, hogy megértsék a polgárok — de ne mellőzzék a magyar nyelvű hirdetményeket, mert hiszen talán Biharvármegye magyarországi vármegye s hivatalos és törvényes nyelve a magyar volna.

Azt azonban méltán elvárhatjuk, hogy írják alá magyarul Bihar és Nagyvárad.

Apellálunk e kérdésben dr. Beöthy László főispán ismert erélyére.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vásár- és ünneppnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 8-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Június 6. Nagyvárad város közigazgatási bizottságának ülése d. u. 8 órakor.

Június 15. Katholikus kör júniálisa.

* Személyi hír. Csesznák Benő honvéd-tábornok, ki a nagyvárad 4-ik honvéd ezred felett szemlét tartott, tegnap elutazott városunkból.

* Az esperes iskolalátogatása. Tegnap délután látogatta meg Dencs János esperes-plebános hivatalosan Richter Jenő kerületi jegyző és Gabriely Lajos plebános igazgató kíséretében az irgalmas nővérek vezetése alatt álló várad-velencei 6 osztályú leányiskolát és 4 osztályú fiúiskolát. Mind a leány-, mind a fiúiskolában a legnagyobb fegyelmet, az irg. nővérek részéről odaadó és ernyedetlen szorgalmat, a tanítóknak kiváló szakértelmet és kitartó szorgalmat tapasztalt. Mindkét iskolások az előirt tantárgyakból helyes és ügyes feleleteket adtak, miért is nem mulasztotta el az esperes-plebános az igazgató előtt a tapasztaltak fölött örömet és teljes megelégedését kijelenteni.

jelenése s ha általában feledhetetlenek a római tartózkodás napjai, kiváltképpen feledhetetlenek a pápai fogadtatás perczei s akik a zarándoklatról szólnak, mind azt mondják: Boldog vagyok, hogy ezt a nagy pápát láttam, hogy ennek a magasztos jelenetnek, ennek a szinte égi jelenésnek tanuja lehettem.

A kihallgatás délelőtti 11 órára volt határozva. Meghívókkal már 9-kor a sz. Péter templomba mentünk, hol magyarok, osztrákok, belgák, márkok s más nemzetbeliek, összesen mintegy ötvenezren sereglettek össze. A magyarok panaszkodnak, hogy nem kapnak külön kihallgatást, a Vatikán valamely termében. Vagy ha már itt fogadja őket a pápa, miért nem kaptak jobb helyet, közelebb a papához? Egyik-másik a pápa közvetlen közelébe akart jutni. Közben a belgák, kik igen jól szervezve, mintegy ötven zászlóval jelentek meg nagy tudással rázendítettek gyönyörű énekeikre, mire a magyarok sem akartak elmaradni s lelkesen, szépen énekelték régi énekeiket Boldogasszonyhoz, Sz. Istvánhoz és a pápai himnuszt.

Végre az énekhang elhal, minden panaszszó elnémul, minden elégedetlenség megszűnik, minden kellemetlenség feledésbe merül, mert a Szentatya megjelenik s az ő megjelenése bőven kárpótol minden kellemetlenségért.

Az Oltáriszentség kápolnájából előtűnik a mi drága jó Atyánk. XIII. Leó pápa alakja, igazán mint égi jelenés. A magasan tartott hordozható széken

(sedia gestatoria) ül, majd fölemelkedik s nagy szeretettel, atyai örömmel osztja áldását mindenfelé... Szinte felriadnak az atyjukat szerető gyermekek, meghatottságtól reszkető hangon, de azért erővel teljesen hangoztatják: Éljen Szentatya, éljen XIII. Leó pápa, vivat, Evviva il papa, Vive stb. Kalapokat, kendőket lengetnek, míg a pápát vivők a széket a Confessiójánál leteszik, a Szentatya kilép, térdre borul, a hivekkel együtt ájtatosan elimádkozza a loretói litániát, minek végeztével erős hangon, szilárd tartással áldást ad a megjelentekre, mit a hivek ujjal éljenzése követ.

Erre a tulajdonképeni kihallgatás következett, a mikor az egyes nemzetek képviselői a pápa elé járultak. A Szentatya, tekintettel a magyarok saját jubileumára, a kihallgatásra szánt idő legnagyobb részét, körülbelül három negyedét, a Császa György kalocsai érsek vezetése alatt megjelent magyarokkal töltötte el. A kihallgatás végeztével feltették őt a hordozó székre, hogy a hivek ujjal örömrivalgásai közt visszavonuljon. Mielőtt az Oltáriszentség kápolnájába bevitték, még egyszer visszatekintett egy utolsó Isten veleteket mondott kedves gyermekeinek — s ezek elrészkenyülve hálát mondtak a mennyei Atyának és Jézus Krisztusnak, hogy nekik e földön fő lelkijuknak és Krisztus helyettesének látását megengedte.

A magyar püspökök másnapra a pápa magántermében külön kihallgatást is kaptak, melyre néhány egyházit és világit, férfiakat és

nőket is magukkal vihettek. Ez alkalommal a zarándoklatot vezető kalocsai érsek ur átadta a püspöki kar feliratát, mire a pápa mindjárt válaszolt. Majd átadták a püspökök a magok papjaik és hiveik ajándékait, melyek közt legkedvesebb volt előtte a Dessewfy Sándor csanádi püspöké, aki a pápának mint 12 éves gyermeknek egy Sz. Alajoshoz intézett költeményét eredeti olasz nyelven és Csicsáky Imre zombolyai plebános által készített magyar fordításban, Akantisz Viktor festőművészünk által remek színes képekkel pergamenen kiállítva, gyönyörű kötésben, átnyújtotta.

Ha még megemlítem, hogy a rutén katolikusok Firczak Gyula munkácsi püspök, Vályi János eperjesi püspök és Szabó Jenő kuriai bíró vezetése alatt külön csoportban zarándokoltak Rómába, egyuttal magyar nyelvű liturgiát kérni a pápától s hogy a román nyelvű görög katolikusok egyesülésök kétszázadik évfordulója alkalmából Mihályi Viktor gyulafehérvári érsek és püspökeik vezetése alatt szintén külön jelentek meg a szentatya előtt s hogy a Magyarországból megjelent búcsujárók számát, kisebb csoportokat is beleértve, mintegy háromezerre tehetjük, akkor mindent elmondottam, ami a szent év megtülésére vonatkozik.

* **Búcsu Pecze-Szóllós.** Szentháromság vasárnapját nagy ünnepséggel telt meg a szomszédos Pecze-Szóllós községben. A szépen feldíszített templom zsufolásig megtelt a hívők sokaságával, akik között voltak a Nagyváradról és a környékről összesereglett búcsusok. Az ünnepélyes szent misét *Palotay* László pápai prelátus végezte nagy segédlettel, míg az ünnepi szónoklatot *Halász* Gyula papnöveldei lelkiigazgató tartotta. — Délben a község közbecsülésben álló plebánossa: *Vidovich* György tb. kanonok előkelő vendégeket látott magyaros szivességgel vendégszerető asztalához. Vigasság volt különben az egész községben, amelynek katolikus közönsége a hagyományos ünnepséggel üli meg minden évben a búcsut.

* **Uj táblabíró.** A »Budapesti Közlöny« a következő királyi kéziratot közli:

Magyar igazságügyminiszterem előterjesztésére dr. *Móré* Pál nagyváradai törvényszéki bírónak járásbírói minőségben a Nagyvárad vidéki járásbíróvához saját kérelmére leendő áthelyezése mellett az *ítélőtáblai bírói* címet és jellegét adományozom.

Kelt Bécsben, 1901. évi május hó 21-én.

FERENCZ JÓZSEF s. k.,

Dr. *Plósz Sándor* s. k.

Az áthelyezés az igazságszolgáltatás egyik buzgó, nagyszorgalmu tagja, id. *Kenéz* Sándor nyugdíjazása folytán történt s a kitüntetés a társadalom és a bírói kar egyik legkedveltebb tagját érte.

* **Esküvő.** Tegnap, kedden déli 12 órákor esküdtü örök hűséget *Végh* Gyula máv. főellenőr Kolozvárról *Czifra* Jozefának a nváradolaszi róm. kath. plebánia templomban, előkelő közönség jelenlétében. Az esketést *Dencs* János tb. kanonok esperes-plebános végezte szent beszéd kíséretében. Tanúk voltak: *Szódényi* Nándor és *Kabdebó* Arpád.

* **A kath. legényegylet új alapító tagja.** *Krisztik* János volt várad-ujvárosi káplánt, mint irtuk, a bibornok Ő Eminenciájára királydaróczi plebánossá nevezte ki. A derék lelkész, aki nagyvárad működése alatt is tevékeny részt vett minden katolikus mozgalomban, távozását felhasználta arra is, hogy Nagyvárad legifjabb egyesülete iránt kifejezze rokonszenvét. A nagyvárad katolikus legényegyletbe 50 koronával alapító tagnak lépett be.

* **Betét-szerkesztő munkálatok.** A m. kir. igazságügyminiszter elrendelte az 1891. évi XVI-ik t. cikk értelmében az *élesdi* kir. járásbírói, mint telekkönyvi hatóság, területére nézve a betétszerkesztési munkálatokat.

* **Az ezredévi emlék újraépítése.** A Városligetben, az Andrassy-ut torkolatával szemben épülő ezredévi emlékmű főoszlopa a múlt őszön a teherpróba alkalmával megrepedt, mire az építést beszüntették és vizsgálatot indítottak. A hivatalos vizsgálat kiderítette, hogy az oszlop építéséhez nemcsak rossz anyagot használtak, hanem olyan helytelen módon is rakták össze az oszlop kökorongjait, hogy az oszlopot egészen újra kell építeni. A megsérült főoszlopot ekkor hivatalos rendeletre lebontották. Most aztán az új oszlophoz való terméskövek megérkeztek és valamennyi ki is van már faragva. Az új oszlopot még e hónapban fölépítik és elhelyezik rajta Gábor arkangyal ércszobrát. Az újraépítésnél remélhetőleg meg lesz az a szigorú ellenőrzés, mely az első építésnél a mulasztásokat nem tudta elhárítani s most már talán akadálytalanul fog tovább folyni az emlékmű építése, mely már eddig is jelentékenyen megkésztet, daczára annak, hogy az építés határvidéjéről törvény inkézkedett.

* **A kath. legényegylet kirándulása.** Nagyvárad az egyetek városa, de alig találjuk párját, hogy egy új egylet oly hamar egész életerőt szivjon magába, anyagilag és erkölcsileg oly hamar megerősödjék, mint a katolikus legényegylet. Ebben bírja jövő fejlődésének biztos zálogát. Az okot nem kell soká kutatnunk. Az anyagitól eltekintünk, mert az ilyen egyesületeknél legfőbb az erkölcsi erő. Ezt pedig szerencsésen megtaláltuk a kitűnő vezetőiben. Szerencsés kézzel megtalálják a módját, hogy becsessé, hasznossá, kellemessé tegyék a tagoknak azt az időt, amit az egyleti helyiségben, vagy együtt másutt eltöltenek. Nem akarunk rámutatni azokra a kedélyes mulatságokra, a melyeket már eddig rendezett az egylet, csak felhívjuk a tagok figyelmét a jövő vasárnap, június 9-én a Nagyvárad mellett levő Fácánosban rendezendő kirándulásra. Hogy jókedv, pompás mulatság lesz, arról biztosak lehetünk az egylet eddigi mulatságai után. A rendezőség mindent megtett a siker érdekében, csak Jupiter pluvius ne öncse nyakon a számítás, amit a jó fiúk éppen nem érdemlőnek meg.

* **Elmaradt befizetések.** A »Filléres és Segély-Szövetkezet« értesíti t. tagjait, hogy a befizetések f. hó 6-án Urnapkor a délutáni órák helyett d. e. 9-től fél 11-ig fogadtatnak el.

* **Szenzációs magyar orvosi felfedezés.** Dr. *Stroján* József, aki délafrikai orvosnak mondja magát s fiunei születésű, szenzációs felfedezéseket tett. Ez év április 4-én halt meg egy kis gyermek, aki harmadféléves volt. A kis hulla már feloszlásnak indult s ilyen állapotban került a nevezett doktor kezébe, ki a hullát megkövesítette. Dr. *Stroján* ugyanis a holttestet örök időkre meg tudja tartani épségben, még az egyiptomi mumiáknál is különb állapotban. A felfedezést nem akarja elárulni. A másik felfedezése egy oly elixír, melybe az összes tápláló ételek szubsztanciáit egyesítve tömörítette s melyből naponként egy evőkanálnyi bevéve, *négy hónapig ellenszomjan meg tud élni.* Fedezett fel szerumot az *indiai és afrikai pestis, meg a malária ellen is.* A felfedezés nagy szenzációt szült s az orvosok legközelebb kutatás alá veszik.

* **Száz ember halála.** Konstantinápolyból jelentik, hogy Beyruthban egy nagy ház, melyben 20 család lakott, összeomlott. Az összes bennlakók mintegy százan, halálukat lelték a romok alatt.

* **Sándor vagyok!** Jól ismert alakja az utcának és a budapesti rendőrségnek *Kohn* — *Kovács* Sándor faczér kereskedő segéd. Évek óta nagy impertinenciával követi el a legmerészebb csalásokat, kifosztott már boldogboldogtalant, de baja nem esett, mert minden turpisságából ügyesen kivágta magát. Most azonban mégis csak bekerül egy időre a fogházba, mert ismét megszapordott a bűnlisz-tája. Legutóbb sorra járta a jobb vendéglősöket, kávézókat és vezeték nevét elhallgatva így mutatkozott be:

— Sándor detektív vagyok.

Ezen a czimen aztán megfélemlítette a naivabb embereket és több-kevesebb sikerrel szélhámoskodott. Most végre a rendőrség is megtudta a gazember tupisságát és megindította ellene a vizsgálatot.

* **Nőül veszi nővére gyilkosságát.** Erdekes eljegyzési hír érkezik Odesszából Párison át. Arról van ugyanis szó, hogy Vera Gelot, aki barátját Zelanine diákkisasszonyt lelőtte, eljegyezte a meggyilkolt fivére. A Zelanine-család azonban nem akar beleegyezni a házasságba.

* **A Böllöny birtok bérlete.** A napokban említettük, hogy az ugrai Böllöny birtokot és kastélyt az eddigi bérlő: *Schwarz* Ferencz átadja az őszszel báró *Wesselényi* Ferencznek. Mint értesülünk, a birtok bérlete még néhány évre szól s csak azután jön új kezekbe.

* **Megolték a gyermeküket.** Megemlékeztünk annak idején arról a réntületes esetről, mely déli Stájerországban Prassdorfbán történt. Egy szlovén házaspár, Bratuschia vinczellér és felesége 12 éves leányát meggyilkolta, a forró kemenczébe dobta s aztán megette. A szörnyeteget letartóztatták. Mint most jelentik, a törvényszéki bizottság másodszer ment ki lakásukra s ezuttal hosszas keresés után ráakadtak a szerencsétlen gyermek csontjaira és hajára. A házaspár bevallotta, hogy a gyermeket agyonverte s azért ette meg, hogy a bűntény ki ne tudódjék, minthogy a holttestet nem tudták egyébként eltüntetni.

S P O R T.

Kerékpár-verseny. A nagyvárad kerékpár-egylet 1901. június hó 9-ik napján délután 3 órákor kerékpár-versenyt rendez, melyre a következő meghívót bocsájtották ki:

A Nagyvárad Kerékpár-Egylet 1901. június hó 9-ik napján, vasárnap délután 3 órákor a Rhédey-kerti Sport-tér 400 méteres ujonnan átalakított versenypályáján országos *nyílt kerékpár-versenyt* rendez, melyre a társaságok és a kerékpár-sport barátait tisztelettel meghívja »Adj Isten!« az egylet választmányának elnöke: *Knauer* Károly titkár. A verseny pontban 3 órákor kezdődik. A versenypályán állandó buffett. Este fél 8 órákor társas-vacsora, díkjiosztás, táncmulatság a Sport-pavillonban, vacsora-jegy 2 kor., a vacsorán nem egyleti tagok is részt vehetnek.

Verseny sorrend.

1. Megnyitó-verseny; 2000 méter, 5 kör. Elsőnek, másodikkak kis ezüst, harmadikkak bronz-érem.
2. Vendégek-versenye; 3000 méter 7 $\frac{1}{2}$ kör. A nagyvárad kerékpár-egylet tagjainak kivételével. — Elsőnek nagy ezüst tisztelet-díj, másodikkak kis ezüst, harmadikkak bronz-érem.
3. Egyleti-verseny: 2000 méter, 5 kör. Nyitva a nagyvárad kerékpár-egylet tagjai részére. Elsőnek, másodikkak kis-ezüst, harmadikkak bronz-érem.
4. Fő-verseny: 10000 méter, 25 kör. Elsőnek arany-érem (30 korona érték), másodikkak nagy ezüst, harmadikkak kis ezüst, negyediknek bronz-érem. Vezetési díj nagy ezüst-érem.
5. Juniorok-versenye: 2000 méter, 5 kör. 17 évnél fiatalabb ifjaknak, első és másodikkak kis ezüst, harmadikkak bronz-érem.
6. Akadályverseny: 2000 méter, 5 kör. Elsőnek nagy ezüst, másodikkak kis ezüst, harmadikkak bronz-érem.
7. Tereleőny verseny: 3000 méter, 7 $\frac{1}{2}$ kör. Elsőnek nagy ezüst, másodikkak kis ezüst, harmadikkak bronz-érem.
8. Többülésű-gépek versenye: 3000 méter, 7 $\frac{1}{2}$ kör. Elsőnek nagy ezüst és tisztelet díj, másodikkak nagy ezüst, harmadikkak kis ezüst-érem.
9. Vigasz-verseny: 1000 méter 2 $\frac{1}{2}$ kör. Elsőnek, másodikkak kis ezüst-érem, harmadikkak bronz-érem. Nevezés a bírói páholyánál.

Nevezési zárlat 1901. évi június 6-án este 8 órákor. Nevezések *Knauer* Károly egyleti titkárhoz (Kossuth Lajos-utca 3.) intézendők, hol nevezési lapok-is kaphatók. Zárlat után érkező nevezések figyelembe nem vétetnek.

Beléplő-díjak: Páholy 10 kor. Tribün 2 korona, számozatlan ülőhely 1 korona, állóhely 60 és 30 fillér.

Vendégegyletekhez tartozó és egyleti jelenynyel ellátott kerékpárosok, valamint a nagyvárad kerékpár-egylet tagjai belépti-díjat nem fizetnek s a pályatesten belüli foglalhatnak helyet. Kuttyákat a versenypályára hozni szigoruan tiltva van.

IRODALOM.

Az Örökimádás II. évfolyamának május havi füzeté megjelent. A jelen füzet a következő jeles dolgozatokat tartalmazza: Urnapjára. — Urnapján. — Az Ur ünnepe. — Május az erdőn. — Az Oltáriszentség az emberi sziv szükséglete. — Hahnekamp György † — Néhány szó a szűz Máriáról nevezett örökimádási apácák társulatáról. — Egyházi ruhák. — Oltáregyesületi ügyek: 1. Választmányi ülés. 2. A kalocsai Oltáregyesület. 3. Tárgyak lajstroma. — Elmélkedés a legfőbbsebb Oltáriszentségről. — A szent mise-áldozat. — Irodalom. — Halottak. — Hirdetések.

A legifjabb akadémikus. Edmond Rostand, a Cyrano és az Aiglon szerzője, a kit tudvalevőleg a francia akadémia tagjává választották, a legifjabb akadémikus. Még csak 33 éves. A francia akadémianak eddig még csak egy tagja volt, a ki fiatalabb volt nálánál. Ez az akadémikus Villemain volt, akit 1821-ben választottak meg. Rostand az abszolút többséget csak a negyedik szavazásnál kapta. A jelenlevő 33 akadémikus közül csak 18-an szavaztak reá, többnyire a költők és drámaírók, mint Coppée, Sardou, Claretie stb., míg az ugynevezett hercegi párt ellene szavazott.

TANUGY.

A nagyváradi premontrai r. főgymnásiumban az 1900—1901. tanév végén tartandó vizsgálatok rendje a következő:

- Junius 8-án szent mise után, a műenkből.
 Junius 12-én a IV., V., VI. és VII. osztályokban a vallásból.
 Junius 13-án az I—III. a) b) oszt. a vallásból.
 Junius 12-én a magántanulók írás vizsgálat.
 Junius 13-án a magántanulók szóbeli vizsgálat.
 Junius 14-én a VII. osztályban a magyar, német nyelvből és földrajzból.
 Junius 14-én a VI. oszt. a természetrajzból és mennyiségtanból.
 Junius 14-én az V. oszt. a magyar, német és latin nyelvből.
 Junius 14-én a IV. oszt. a latin nyelvből és történelemből.
 Junius 15-én az I. A) B) oszt. a földrajzból és természetrajzból.
 Junius 15-én a II. A) oszt. a magyar, latin nyelvből.
 Junius 15-én a III. A) B) oszt. a földrajz, számtan s rajzból.
 Junius 17-én a VII. osztályban a természettan-, mennyiségtan és ábrázoló geometriából.
 Junius 17-én az VI. osztályban a latin, görög nyelvből, a görög p. irodalomból.
 Junius 17-én az V. oszt. a gör. nyelv gpótlóirodalom és történelemből.
 Junius 18-án a IV. oszt. a magyar-, németnyelvből.
 Junius 18-án a II. A) B) oszt. a földrajz, és természetrajzból.
 Junius 18-án az I. A) B) oszt. a számtan és rajzból.
 Junius 19-én a III. A) oszt. a magyar és latin nyelvből.
 Junius 19-én a VII. oszt. az egészségtanból és francia nyelvből.
 Junius 20-án a III. B) oszt. a német nyelv és történelemből.
 Junius 20-án az V. oszt. a természetrajzból és mennyiségtanból.
 Junius 20-án délután 4-kor a testgyakorlásból.
 Junius 22-én az I. A) B) oszt. a magyar, latin nyelvből.
 Junius 22-én a II. A) B) oszt. a számtan és rajzból.
 Junius 22-én a III. A) oszt. a német nyelvből és történelemből.

Junius 22-én a III. B) oszt. a magyar, latin nyelvből.

Junius 24-én a IV. oszt. a természetrajz, algebra és rajzból.

Junius 24-én a VI. oszt. a magyar, német nyelvből és történelemből.

Junius 24-én a VII. oszt. a latin, görög nyelvből és gpótló-irodalomból.

Junius 29-én 8 órakor ünnepies Te Deum. Ezen vizsgálatokra a szülőket, gyámokat és tanúgy barátait tisztelettel meghívja Nagyváradon, 1901. június 1-én

a főgymn. igazgatósága.

Igazságszolgáltatás.

Gavallérok és hazafiak.

— A képviselőház sajtópöre. —

A parlament utolsó ülészakának legnagyobb zajt ütött kérdése az ugynevezett »inkompatibilik« voltak. Szóval és írásban, magának a képviselőháznak köreiben, valamint a sajtóban szenvedélyesen tárgyalták a honatyák összeférhetetlenségét, de a legerősebb hangon a szociálisták szóltak bele az ádáz csatazajba. A szociáldemokraták azon kezdtek, hogy előbb egyes képviselőket jelentettek fel az összeférhetlenségi bizottság előtt, majd az eseteket tömegesen hozták tudomására. De a bizottság nemcsak, hogy rövidesen végzett e bejelentésekkel s a megnevezett képviselőket kompatibiliseknek mondva, elutasította azokat, de azt a meglepő határozatot is hozta; hogy a bejelentőket meg sem idézi a tárgyalásra.

És noha csak pár nappal előbb még a bejelentőkkel tárgyaltak, a szociálisták fellépése új »rendet« teremtett. Ez persze módfelett elkeserítette a munkások pártját. Fogták hát magukat és keserű ironiával egyenként való bejelentések helyett, beküldték a bizottságnak az egész Compaszt. Azután pedig egy mérges cikket tettek közzé lapjuk, a Népszava hasábjain. A cikk, mely a Gavallérok és hazafiak parlamentje címmel látott napvilágot, a többek között ezeket mondta:

»Hát elég volt a komédiából! Kimondjuk, a mit ennek a gyalázatos, gaz játéknak a láttára minden tisztességes embernek éreznie kell: a milyen aljas és szennyes módon jutottak a képviselő urak mandátumaikhoz; a milyen aljas és szennyes módon jutottak mandátumaik révén haszonhajtó üzletekhez: ugyanolyan aljas, szennyes s az egész országot megszegyenyítő, megbecsületlenítő módon jutottak most a gseftelő nagyszagos urak az összeférhetlenségi bizottság kétes értékű erkölcsi bizonyítványához. Nincs tisztességes ember, ki ama 50 képviselő mindegyikére arczpirulás nélkül ki merné mondani a kompatibilitást. Csak azoknak, a kikben a bűnrészesség, a haszonban való részvétel, a pénz és egyéb előnyök után való kapzsi vágyakozás megölt minden tisztességérzetet, csak azoknak lehet bátorságuk kiállani az ország színe elé, s cinikus bátorsággal szembeszállva minden jogérzettel, félretéve minden tisztességet hirdetni olyan kézzelfogható hazugságot, a melyért a privat életben csak megvetés jár ki.«

A Népszava e közleménye persze nagy föltűnést keltett és a Házban hangok emelkedtek rögtön, azt a nézetet nyilvánítva, hogy a dolgot szó nélkül hagyni nem lehet. El is határozták hamarosan, hogy a parlament sajtópört indít. A nyílt ülésen való tárgyaláskor voltak ugyan olyan fölszólalások is, a melyek a sajtópör ellen voltak, de végre is megadták a fölhatalmazást a kir. ügyészségnek a pör folyamatba tételére. Miután a törvényszék dr. Kállay Miklós bírót bizta meg a sajtóvizsgálat

vezetésével, a cikk írójaként a szociáldemokrata-párt ismert vezére, dr. Goldner Adolf fővárosi orvos jelentkezett, a ki ellen a btkv. 262. §-ában körülírt nyilvános rágalmazás címén indult meg az eljárás.

Dr. Goldnert kihallgattak s a mikor erre Kállay bíró elrendelte ellene a vizsgálatot, kijelentette, hogy nem is apellál a határozat ellen, mert a cikk állításainak valóságát kívánja bizonyítani. Egyben megnevezte védőjéül a jeles kriminalistát, dr. Vázsonyi Vilmos ügyvédet. A vizsgálóbíró újabb idézéssel arra hívta föl ezután dr. Goldnert, hogy jelenjék meg előtte s jelölje meg: mit és hogyan akar bizonyítani. Ennek a bizonyításnak most felelt meg dr. Goldner, megjelenvén védőjével, dr. Vázsonyi Vilmossal a bíró előtt, a kinek kérdésére előterjesztették a bizonyítás módzatait, a melyek szerint ez az esküdtszéki tárgyalás felette szenzációsnaak ígérkezik.

Az egyes bizonyításra följajlott tételek a következők:

1. Hogy tényleg szennyes módon alakult a parlament, mert vesztegetés és hivatalos erőszak hozta össze, erre a vádlott és védője megneveztek tanukul: Kossuth Ferencz, Ugron Gábor, Polónyi Géza, Holló Lajos, Szederkényi Nándor, Rakovszky István, gróf Zichy János és Justh Gyula képviselőket.

2. Kéri Rohonczy Gedeon képviselőt is kihallgatni, a ki a parlament nyílt ülésén mondogta, hogy az előbbi (Bánffy) kormány milliókra menő összeget gyűjtött volt össze választási czélokra.

3. Hogy választási korrupció volt, e tekintetben arra történt hivatkozás, hogy pártközi paktumot kellett létesíteni. A pártok egyhangulag elismervén az e téren való korrupciót, be is hozták a kuriai bíraskodást.

4. Arra nézve, hogy az összeférhetlenségi tárgyalásoknál — a bizottságban — illetéktelen befolyás érvényesült, amiről Olay Lajos képviselő nyílt ülésen is lerántotta a leplet: kihallgatni kéri Olay Lajos, Rakovszky István és Rudnyánszky Béla képviselőket.

5. Hogy a képviselők közül többen üzérkedésre használták a mandátumot, hivatkoznak az összeférhetlenségi bizottság kisebbségi tagjaira: Rátkay László és Kubik Béla képviselőkre.

6. Az összeférhetlenséget — szólt tovább az előterjesztés — akkor maga Széll Kálmán miniszterelnök is »fekély«-nek nevezte. Szilágyi Dezső pedig a szabadelvű párt gyűlésén azt mondogta, hogy: »az emberi ravaszsággal párhuzamosan haladó törvényt« kell csinálni, csak hogy az inkompatibilitások kiirthatók legyenek.

Ezek főbb vonásokban a védelem előterjesztései. Megemlítjük itt egyuttal, hogy a Népszava egyes kitételeinek reprodukálásáért a parlament a szegedi »Közvélemény« ellen is sajtópört indított. Ebben az ügyben Szegeden folyik a vizsgálat, de ott még nem hoztván határozat a valóság bizonyítása dolgában, ezt a pört valószínűleg csak a budapesti után fogják tárgyalni.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR.

Szerda: Folt, amely tisztit (Márkus Emma vendégjátéka.)

Csütörtök: (d. u. Szép Meluzina. este Endre és Johanna (Márkus Emma vendégjátéka.)

Péntek: Kaméliás hölgy.

Huszáresiny.

Régi, kissé megkopott darab, de *Pálmay* Ilkának egyik legpompásabb régi szerepe van benne. S a milyen jól esik hallanunk az idegen operett-özön közepette a régi jó magyar dalokat, épp olyan örömmel üdvözöljük benne *Pálmay* Ilkát is, az operettek ünnepelt királynőjét. Most mutatta meg, hogy *magyar* művész s ebben a szerepben láttuk, mi lehetett volna nekünk, ha megmarad közöttünk. Sorsa messze vitte, mint a hogy a kellő nap is mindjobban eltávozik a föld színétől. De mikor delelőjét elérte, valami ismét vonzza az elhagyott föld felé, mindegyre jobban közeledik hozzája. Ragyogása nem lesz kevesebb, csak a perzselő hő pótolja valami kellemes, jóleső meleg, a melyben olyan otthonosan érezzük magunkat.

Ilyen délutáni fényben ragyogó nap volt tegnap *Pálmay* Ilka alakítása. Nem énekével bűvölt el, hanem pompás eleven játékaival és különösen utólrhetlenül kecses tánczával. A II. felvonás végén lejtett toborzó s általában valamennyi csárdás-táncza egymagában is megérdemelték, hogy az ember, a különben naiv, limonádé-komikummal dolgozó darabot megnézze. Így csárdást tánczolni csak magyar művész tudhat s jól esik kiemelnünk, hogy e táncz által *Pálmay* Ilka magyarságáról és művészetéről egyaránt a legjobb véleményt hagyta Nagyváradon. Az utolsó benyomás a döntő.

A nap túlhaladta delelőjét; ha nem is perzsel, de heviteni tud.

Tánczban is, egyébben is kiváló partnere volt *Fintér* Imre, a ki népsziműben talán most először énekelt biztosan. Alakítása pedig éppen az est sikerének egyik legfőbb oszlopa volt. Kiváló őrmester volt *Bognár* János, pompás paraszt *Bérczi* Gyula; mindkettő nem restellte a kis szerepet feldolgozni, a mit *Patak*y, sajnos, nem igen tett meg. Helyre csapárné volt *Tóvári* Anna, ügyes paraszt alakok *Füredi* és *Vankné*. Utóbbi azonban figyelmeztetjük, hogy a teliszájjal beszélés még nem okvetlenül népies beszéd is. Vank tulzott.

Annál kevésbbé tulzott a rendezőség az öltözékek megfelelő egybehangzó összeállításában. Olyan tarka-barka huszár-egyenruha-zagyvalékot, mint a minőben tegnap a kóristák gárdája kirukkolt, csak leleményes, ötletes ember állíthat össze, a ki nem sokat ad a korszerűsége s illuziókra, ellenben ad a tarkaságra. Csakhogy a mi tarka, az nem okvetlenül jó is egyuttal.

K. A.

Urnapi előadások. Csütörtökön, Urnapiján két előadás lesz a színházban. Délután a Szép Meluzina című fényes látványosság kerül színre, este *Márkus* Emma fölléptével *Endre* és *Johannát* adják.

Márkus Emilia vendégszereplése.

P. Márkus Emilia asszony, a Nemzeti színház nagynevű művésznője tegnap éjjel érkezett Nagyváradra s ma szerdán kezdi meg vendégföllépéseinek sorát. A művész mint említettük, négy estén vendégszerepel színpadunkon. Ma *Echegaray* Folt, amely tisztit című drámájában lép föl s *Mathilde* szerepét játsza, amelyet ő kreált magyar színpadon. A kiváló vendégen kívül a főszerepeket a darabban *E. Kovács* Mariska (*Enriqueta*), *Somogyiné* (*Donna Concepcion*), *Szarvasi* (*Fernando*), *Peterdy* (*Don Justo*) *Patak*y (*Don Lorenzo*), *Deési* (*Julio*) játsza. Holnap csütörtökön *Márkus* Emilia *Rákosi* Jenő történelmi drámájában *Endre* és *Johannában*, pénteken a *Kaméliás* hölgy s szombatban a *Francillon* főszerepében lép föl. A kitűnő művész vendégjátéka idején a hely-árat mérsekeltén fölemeli az igazgatóság.

Pálmay Ilka elutazása. A nagy művész, ki három estén gyönyörködött a nagyvárad közönséget, tegnap éjjel elutazott városunkból. Ugyanekkor érkezett meg *Márkus* Emilia s futólag üdvözölte egymást a két nagy művész. *Pálmay*val a vonat tova rohogott s *Márkus* Emilia pedig behajtatott a városba, melynek falai között mégmindéig itt csengenek-bonganak a nagy diva bájos dalai s melynek közönsége ma ugyanazzal a lelkesüléssel fogja üdvözölni színpadán *Márkus* Emiliát, a komoly muzsa országsszerte ismert kitűnő művésznőjét.

Carmen. A színház énekes személyzete ritka ambicióval készült *Bizet* bűbajos operája, a *Carmen* előadására. Az opera a jövő hét közepén kerül színre a czimszerepben *Székely* Irénnel. A *Carmen*nel egyidejűen folytak a színpadi próbák a szezon záró ujdonságából, a Nagyvárad szépe című parodisztikus operettből, a melynek szövegét *Szücs* Dezső és *Beer* Béla, zenéjét *Mautner* Gusztáv írta. Az operettet június 10-ike után mutatják be.

Szeged színműpályázata. Szeged városa tudvalevőleg 2000 koronát tűzött ki polgári színműre, amelyre 91 pályamunka érkezett be. A színtügyi bizottság a maga kebeléből *Balassa* Armint és *Kovács* Jánost, a *Dugonics-Társaság* pedig *Békefi* Antalt és *Tömörkény* Istvánt küldötte ki bírálóknak. Természetesen azonban, hogy a horribilis munkával a bírálók csak az ősszel készülhetnek el.

Mikor a nyomda alszik. Ez nem a legujabb vigjáték, a melyet a Szigligeti-színházban fognak előadni, hanem bohózat, mely lapunk hasábjain tegnap játszódot le.

Pálmay Ilkáról irtunk kritikát. Lehetséges-e *Pálmay* neve hallatára még csak lustának is maradni? Mi nem hisszük, de a szedőgyerek megcselkedte. Alva szedte ki a kritikát s így lett *Pálmay* Szép Helénából *Pálmay* Szép Meluzina, így maradt ki egy nem szócska s lett ebből: *Pálmay*nak nem tapsolni nem sikk — ez: *Pálmay*nak tapsolni nem sikk.

No de nem csodálkozunk a derék szedőn. Ő nem látta *Pálmay*t, nem is csoda, ha nem jött tűzbe a nevére.

Különben az is lehetséges, hogy színi kritikusunk az ellenkező szélsőségekbe esett s tulságos heveskedésében nem kerekítette ki eléggé a bűtöket.

Vége pedig az a dolognak, hogy a szegény kritikus haját tépi mérgében, a közönség pedig mulat rajta.

Különben az egésznek *Pálmay* Ilka az oka. Miért lelkesedik érte a kritika vagy miért nem lelkesül érte a szedőgyerek is, a ki nem látta?

REGÉNY-CSARNOK.

S i b i l l a.

Irtá: Adalbert Károly.

Németből fordította: Lubinszky Anna.

109.

Vidáman és tisztán hangzott a közeli protestáns templom hivogató harangja az erdőn át. Vasárnapi diszben, kezében hottal lépett, ki a házból az öreg erdősz.

— Jj jön velem kisasszony, szólítja meg Sibillát. A két öreg oda benn nem mer fáradtságos utra vállalkozni. Ön fiatal, jó gyalogló s nem is olyan nehéz az, kisérrelje csak meg.

Sibilla elfogadta az ajánlatot. Pár perc múlva *Kilián* oldalán haladt, hegyen, völgyön át a negyed óranyi távolságban fekvő templom felé.

Már nagyon régen nem volt ilyenben. Az igazat megvallva konfirmációja óta — midőn *Basilius*

lelkész kenyér helyett követ nyujtott, nem érezte otthonosnak magát a templomban. Később más emlékek csatlakoztak ehhez s mindég fölénken kikerülte az Isten házá.

Érzelméi, midőn az erdőn át haladt, közönyösök valának.

Midőn az erdő ritkulni kezdett, barátságos fekvésű házak mellett haladtak el és emberekkel találkoztak, kik az erdést bizalmas barátsággal köszöntötték. Mindez Sibillának oly idegen-szerű volt, hogy meglepve kérdé magától:

— Ugyanez a föld ez, melyen egykor otthonosnak éreztem magamat? Akármerre vándorolok; hegyen, völgyön, kinn az erdőn vagy mezőn mindenütt idegen vagyok. Igen, az elűzött, homlokán a Kain jeggyel, kitől minden elválk, mi él, elválk mint a hervadt levél, mely tegnap zöld volt s ma halott.

— A vak zarándok lelkész fog ma prédikálni, törte meg a csendet *Kilián*. Azt mondják hatalmasan tud a szívekhez szólni. Multkor a szomszéd községben beszélt. Messziről jött, nehéz csapások érték s a háboru következtében állásától is megfosztották.

— Mily sajnálatra méltó! mondá Sibilla s tovább nem gondolt reá.

Kis, egyszerű templom volt, mely a község nem nagy számú protestáns híveinek vasárnapi összejövetelét szolgált. Egyetlen fénytűzését a harang képezte, melynek csengő hangja az uralkodó kegyességét hirdette.

Egy rosszul festett oltárkép, kopasz fehér falak és hosszú sora a fapadoknak képezték díszét. Sibilla Emerentia asszony helyét foglalta el. Természetesen a jelen voltak kíváncsian pillantottak felé.

Epp oly kevéssé figyelt erre mint a fűsiketitő templomi énekre, mely orgona kíséret nélkül hangzott.

Ha legbensőbb érzelmeit akarnók összefoglalni, körülbelül így hangzanék:

— Itt az Isten házában még távolabb érzem magamat az élő Istentől, mint bármely más helyen.

Az éneket befejezték. Egy fiu által vezetve haladt a templom közepén át egy hófehér hajú öregember hajlott alakja a szószék felé. Midőn mellette elhaladt, Sibilla véletlenül feltekintve arczába nézett. Eltűnt a részvétlenség kifejezése vonásairól, a legnagyobb feszültséggel nézett utána.

Ez már a szószéken állt, a nyitott biblia előtt magasan felemelkedve kissé bizonytalanul tapogatózott, jobbájával a bibliát fogta, balját felemelte.

— *Basilius* lelkész, suttozta önkénytelenül Sibilla ajka.

Gyermeksége tanítója iránt oly tartós haragot érzett, hogy még most is idegenkedett tőle. Szerette volna kezét visszautasítólag felé nyujtani.

— Tudom már ismét, követ fogsz nyujtani kenyér helyett!

Feszült figyelemmel hallgatta első szavait. Igen, ez volt a hang csengése, melyet oly sokszor hallott, megtartotta teljességét, de eltűnt beszédéből a színpadias siker hajhászás, mely gyermekes képzeletét oly sokszor foglalkoztatta. E helyett fellépését csendes méltóság, nagyság jellemezte, melyet meg emelt a mozdulatok szépsége és könnyedsége.

Beszédének különös sajátosságát a megragadó egyszerűség képezte.

Azzal kezdte, hogy nem prédikálni, hanem vallani akar. Kifejezésekkel, melynek hatalmas és szépsége a teljes és átlátszó valóságban feküdt, ismerte be az egykor büszke ember, hogy sorsa mily különös volt. Miután nyolczvan évig saját teljhatalmából élt s mint lelképásztor bölcsességét sajátos keresztény formába öltöztette, habár szívében azokkal tartott, kik így beszélnek:

— Nincs Isten, orvos, segits magadon! — a viharban, Isten az Ur, hozzá lépett s a biztos magaslatról a szerencsétlenség — szegénység és megvetés karjaiba dobta. Ugyan azon időben szemeit a testi vakság homályosította el. Leírta, hogy ezen külső lefolyás alatt, hogy közeledett hozzá a szellem gyöngye sugara s a sokáig kevésre becsült biblia szavaiból az örökélet fa, mely magától nő belső szemei előtt. Amit átért és tapasztalt s minek tudatára jött, hogy a három fogalom: Isten, szellem és

örökkévalóság csak egy vékony lepellet van szemünk elől elrejtve, halgatónak oly meggyőződen adta elő, hogy mindegyik legbensőbb gondolatait vélte hallani.

— Midőn testi szemeimre örök éj borult, fejezte be az agg, akkor leesett a válaszfal. Tudtam, hogy szellemben élek, hogy egy Isten van. Megtaláltam magamban és az ő szavaiban Krisztus Jézust.

— Amit én öreg ember mást átéltem, lángolva szeretetben vagy gyűlöletben, szerencsében vagy fájdalomban, minden szellem ébredéséhez úgy aránylik mint a testhez az árnyék. Csak most kezd élni a nyolczvan éves agg a halhatatlan ifjúság tudatában, mely szép és teljes virággá nyílik Istenben.

— És mivel még élek itt lent, mennem kell, hogy Jézus Krisztus nevében kiáltsam:

— Élek s ti is éljétek!

*

Hazamenet Kilián nagyon élénk volt. Beszédeségének köszönhetőe Sibilla, hogy hallgatása nem tűnt fel. Mint egy csoda lepte meg amit átélt. Feltalálta azt az embert, ki mindenek tulajdonában volt, mi neki hiányzott és ezen férfiu Basilius lelkész volt.

Oly új volt mindez előtte, hogy nem volt képes közölni; még Hannának sem mondta el, ki a Leuenhageni lelkészről édes keveset tudott. A hü lélek megijedt, midőn Sibilla tudtul adta, hogy délután egyedül megy el s egy pár órát távol fog tölteni.

(Folyt. köv.)

NYILTTÉR.

Uj sirkő- és kőfaragó-telep.

Van szerencsém a t. közönség tudomására hozni, hogy *Nagyváradon, Fő-utcán a Barts-házban*

Goldberger A. L. cég alatt

sirkő-üzletet és kőfaragó-telepet nyitottam. Üzletemben kész márvány, gránit, sienyth sirkővek, emlékek kaphatók; szín és alakra a legnagyobb változatosságban és legolcsóbb áron. — Ugyanezeket megrendelésre is szállítom, úgy helyben, mint vidékre bármely nagyságban, méretek szerint művészi kiviteli faragással és betűvéssel.

Vállalkozom a legkülönbözőbb épület-kőfaragó és kőornamentikai munkák gyors és pontos elkészítésére.

A n. é. tisztelt közönség támogatását kérem

tisztelettel

Goldberger A. L.,
kőfaragó-mester.

117-4-4

TAVIRATOK.

Egy ezred köszönete.

Bécs, június 4. (Saját tud. távir.) A Ferencz József nevét viselő 35-ik orosz dragonyos-ezred tiszti küldöttsége ma reggel ideérkezett. A pályaudvaron a küldöttség mellé kirendelt Deseffly százados fogadta az orosz tisztet. A küldöttség tagjai a király vendégeiként az Imperialban laknak. Ő Felsége holnap fogadja a küldöttséget, a mely azért jött Bécsbe, hogy a királynak megköszönje azt az ajándékot, a melyet az ezrednek adott. (M. T. I.)

Hegedüs miniszter Bécsben.

Bécs, június 4. (Saját tud. távir.) Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter tegnap este ideérkezett. (M. T. I.)

Halálra ítélt bíró.

Eger, június 4. Az esküdtbírósg kötél általi halálra ítélte Horváth Balázst, Hort (Hevesmegye) község volt bíróját. Horváth szerelmi viszonyt folytatott egy Medve Ilka nevű leánnyal, akit nőül akart venni, de a házasság útjában volt a felesége, aki már éppen a tizedik gyermekkel volt viselő.

Horváth, hogy czélt érjen, az esti órákban, mikor a felesége imádkozott, belélt az ablakon és a golyó az asszony hasába furódott. A szerencsétlen nő másnap iszonyu fájdalom közt megszülte a gyermeket, aki persze halott volt, mivel a golyó keresztül ment a testén. A szülés után két órával maga az asszony is meghalt.

A halálos ítélet ellen a védő semmi ségi panaszszal élt.

Kréta beolvasztása Görögországba.

Kánea, június 4. A képviselőkamara elhatározta, hogy azt a kivánságot terjesztik a hatalmasságok elé, hogy Krétát egyesítsék Görögországgal. Azonkívül elhatározták, hogy bizottságot küldenek ki a kormány működésének ellenőrzésére. (M. T. I.)

Rendelet a sertésbevitelről.

Bécs, június 4. A Wiener Zeitung egy helytartósági rendeletet közöl a magyarországi sertéseknek Alsó-Ausztriába való behozatalára vonatkozó állategészségügyi intézkedések tárgyában. (M. T. I.)

A búr szabadságharcz.

Brüsszel, június 4. A Petit Bleu a transzváli követségtől tudósítást kapott a Pretória közelében vívott harcokról. A tudósítás szerint Bayer és Breitenbach megverték az angolokat, 600 angolt elfogtak és hat ágyut zsákmányul ejtettek. A követség közleménye aztán ezt mondja: Május 2-ika a jelentés dátuma és nem a csata napja. A csata április 25-ike és május 2-ika között lehetett. Ezekon a napokon valószínűleg heves harcok voltak. Pretóriában egészen tisztán lehetett hallani az ágyuzást, különösen Pretóriától nyugatra, Zwart-Ruggenben, a Rustenburgból Watervalba vivő uton és Kalkheowelben, Pretóriától keletre. A jelentés csak a Kalkheowel mellett vívott harcokról tartalmaz közelebbi adatokat. Az ottani eseményekről ugyanis azt mondja: Breitenbach parancsnokot 150 emberével egy nagy angol csapatost megátadta. A búr parancsnok már majdnem le volt győzve, mikor oda jött Bayer tábornok, mire az angolok a már ismert körülmények között vereséget szenvedtek. A többi harcokról még nem kaptunk bővebb tudósítást. Csak annyit tudunk, hogy Zwart-Ruggen mellett csata volt, a melyben az angolok megfutamodtak.

A búr foglyok.

London, június 4. A Timesnak jelentik Madrasból (Elő-India): A délafrikai háboruban elfogott búrok közül 500-at idehozottak, innen pedig ma este vasuton Tricsinopoliba viszik őket. (M. T. I.)

Öngyilkos konzulátusi hivatalnok.

Berlin, június 4. A reggeli lapok jelentik Hamburgból: Kosjek Károly báró osztrák-magyar konzulátusi hivatalnok ma a friedrichsruhi erdőben nagyfoku buskomorságában agyonlőtte magát. (M. T. I.)

A törökországi idegenek.

Konstantinápoly, június 4. A török kormány a Törökországban letelepedett idegen ügyvédeknek megtiltotta a török bíróságok előtt való ügyvédekést, hacsak a török jogtudományi főiskolától nincs bizonyítványuk. A Konstantinápolyban lakó idegen ügyvédek gyűlést tartottak, hogy a teendőkről tanácskozzanak. (M. T. I.)

Szigligeti-Színház.

Folyószám 227.

Pótbérlét —. sz.

Nagyváradon, szerdán, 1901. június 5-én

Folt, a mely tisztit.

Színmű.

S Z E M E L Y E K :

Matilde — — — — —	P. Márkus Emilia.
Enriquetha — — — — —	E. Kovács Mariska
Donna Concepcion — — — —	Somogyiné N. Julia
Dolores, szobaleány — — — —	Szarvasi Sándor
Fernando — — — — —	K. Biró Anna
Don Justo — — — — —	Peterdy Sándor
Don Lorenzo — — — — —	Pataky Béla
Julio — — — — —	Deésy Alfréd

Helyárak 25%-al felemelve.

Kezdeté fél 8 óraker, vége 10 óraker.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vásár- és ünnepnapokon este 6 óraker.

A holnapi előadásra jegyek előre válthatók d. u. 3 órától 5-ig a rendes nappali pénztárnál.

Holnap csütörtökön június 6-án

délután 3 óraker, fél helyárrakkal

SZÉP MELUZINA.

Tündérvjáték.

este fél 8 óraker, felemelt helyárrakkal

Endre és Johanna.

Történeti színmű.

KOZGAZDASAG.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1901. június hó 4-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 11.80—13.80. Kétszeres buza 13.40—12.80. Rozs 13.40—13.—. Arpa 12.—11.40. Zab 13.—12.40. Tengeri: 10.80.—10.40. Borsó 34.—. Lencse 42.—. Bab 15.60. Köleskása 25.—. Burgonya 5.—. 100 kiló lángliszt 26.—. zsemlyeliszt 25.50. fehérkenyér liszt 24.50. barnakenyér liszt 22.—. széna fuvarral 4.80. szalma 1.20 Szalonna 108.—, 6 kiló zsúp-szalma —20, 150 dkg alom-szalma —14. 1 köbm. bükkfa 6.30, tölgyfa 5.80, cserfa 6.70, 100 kiló marhahús —96, öntött gyertya —84. Lámpaolaj —.80. 1 liter ó-bor 1.—. Uj-bor —.80. Pálinka —.72, Szilva-pálinka 1.60, Szesz 2.—. 1 mm. kősó 21.50, nyers fagyú —.48. olvaszt. fagyú 72.—, szapan 48.—, mosott birka gyapju —.—, magyar gyapju —.—. Egy hektoliter ó bor 66.—, új bor 54.—, mész 2.30, kemény faszén 3.20, puha faszén 3.—, kendermag 22.—, köles —.—, repce —.—, dió 54.—, mogyoró —.—, aszalt szilva —.—. Egy kilogramm savanyu káposzta —, szalona 1.28, sertéshus —96, juh-hus 68, veres hagyma 18, fog hagyma 50, bors 2.20, pap-

rika 2.40, barnakenyér 20. Egy liter. kőolaj 44, mm. búkőny —, 1 mm. luczernamag —, 1 mm. lóhere —, 1 mm. burgondi —.

Marha ártáblázat 1901. június hó 4-ről.
Egy pár első rendű jármás ökör 670—720, egy pár másodrendű jármás ökör 550—650, egy pár harmadrendű jármás ökör 280—520, 1 drb. fejős tehén 110—260. 1 drb. vágó ökör 250 kgr. 175—250. 1 drb. vágó tehén 150 kgr. 120—180, 2 drb. veres borju 16—40, 1 drb. fél éves borju 30—48, 1 drb. egy éves borju 46—76, két éves borju 70—200. 1 drb. hizott sertés 80—132, 3 pár fél éves 30—34, 1 pár egy éves sertés 38—60, 1 pár két éves sertés 70—150. 1 drb. igás ló 160—260, 1 pár ökörbőr 40—52, 1 pár tehénbőr 26—36. 1 pár bojubőr 10—22, 1 pár lóbőr 10—20.

Forgalmi kimutatás 1901. évi június hó 4-ről. Tiszta buza körülbelül 410 hltr, kétszeres buza 160 hltr, rozs 210 hltr, árpa 80 hkl. zab 120 hltr, tengeri 540 hltr, burgonya 370 hltr. Lásbas jószágok: Hizott sertés mintegy 109 drb, félhizott 171, sovány 285, süldő 341, malac 506, hizott marha 12, jármás ökör 410, fejős tehén 370, borju 260, bivaly 14, juh és kecske 204, ló 426.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántul eredeti távirata. —

Határidők.

	Budapest, június 4.
Buza októberre	7.64
Buza áprilisra	7.43
Tengeri	5.34
Roszs okt.	7.80
Zab ápr.	6.70
Káposzta, repce, aug.	

Értéktőzsde.

	Budapest, június 4.
Oszták hitel	695.75
Magyar hitel	698.50
Allamvasut	686.50
Rimamurányi	500.—

Magyar jelölő	466.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölesön	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. június 4-én.

Magyar aranyjárdék 4%	117.85
Magyar koronajárdék	92.90
Magyar vasuti kölesön aranyban 4 1/2%	120.75
Magyarvasuti kölesön ezüstben 2 1/2%	100.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	119.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	92.20
Italmérsi jog megváltási kötvény	99.95
Horvátb-szlavónföldtehermentesítési kötvény	93.50
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölesön	174.—
Tiszszabályozás szegedi sorsjegyek kölesön	143.50
Oszták járadék papírban	98.25
Oszták járadék ezüstben	97.80
Oszták járadék aranyban	117.60
Oszták korona járadék	96.20
Oszták államsorsjegyek	140.—
Oszták magyar bank részvény	16.70
Magyar hitelbankrészvény	694.—

Oszták hitelintézet részvény	670.—
Párisi vista	95.50
20 frankos arany (Napoleond'or)	19.09
Németbirodalmi márka	117.45
London vista	240.45
20 márkás arany	28.52

A szociálmunkai feladat:

Dr. VUCSKICS GYULA.

A „Polgári takarékos- és segélyszövetkezet” 6-ik évtársulatának befizetései ünnep miatt holnap, azaz csütörtökön d. e. 9—11 óráig teljesítendőek.

A tisztelt vevő közönség szives figyelmébe!

Szines és fekete selyem

szövetek ruhára és blousokra, ugyszintén selyem és felselyem napernyőket, karton, zephir és selyem

blousokat

ma a legolcsóbban lehet bevásárolni

KUNZ JÓZSEF és TÁRSA czégnél,

Nagyvárad, Szt. László-tér.

98—11—15

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA R. T.

Nagyvárad, Apáczai-utca 3. szám.

Művek,
folyóiratok, hirlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:
izléses kivitelben
mindennemű
nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfejek,
számlák, falragaszok,
báli meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naplók,
palaczkfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok
raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.